

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/aktualnosci/169528,Konferencja-prasowa-Prezesa-IPN-w-zwiazku-z-40-rocznica-Zbrodni-Lubinskiej-Lubin.html>
19.05.2024, 21:52

Konferencja prasowa Prezesa IPN w związku z 40. rocznicą Zbrodni Lubińskiej - Lubin, 29 sierpnia 2022

W ramach #ArchiwumZbrodni, czyli powracania do śledztw w sprawie zbrodni z okresu lat 80. XX wieku, prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki 29 sierpnia 2022 r. w Lubinie zaprezentuje kolejny etap działań nowego projektu IPN. Konferencja prasowa odbędzie się o godz. 12.00 przy Pomniku Pamięci Ofiar Lubina '82 (Wzgórze Zamkowe w Lubinie).

Podczas spotkania z dziennikarzami zaprezentowane zostaną także przygotowane przez wrocławski oddział Instytutu tablice upamiętniające Ofiary Zbrodni Lubińskiej: Michała Adamowicza, Mieczysława Poźniaka i Andrzeja Trajkowskiego.

Po konferencji zostanie odprawiona modlitwa za zamordowanych i represjonowanych podczas Zbrodni Lubińskiej. Nastąpi także złożenie kwiatów i zapalenie 40 białoczerwonych zniczy.

Tego samego dnia w ramach obchodów 40. rocznicy Zbrodni Lubińskiej, w Polkowicach przy ul. Dąbrowskiego 1 (Kino „Polkowice”) o godz. 16.00 prezes IPN dr Karol Nawrocki wręczy Krzyże Wolności i Solidarności działaczom opozycji antykomunistycznej: Józefowi Gojdziewi, Sławomirowi Jakubowowi, Józefowi Kowalikowi i Eugeniuszowi Liszewskiemu. Przy tej okazji odbędzie się konferencja historyczna pt. „Uczestnicy niezależnego obiegu wydawniczego w Zagłębiu Miedziowym 1980-1990”.

31 sierpnia 1982 w Lubinie, w drugą rocznicę podpisania porozumienia gdańskiego, odbyła się demonstracja pod hasłami „Znieść stan wojenny”, „Uwolnić Lecha”, „Solidarność walczy”, „Wolność dla uwięzionych”. Do historii przeszła jako Zbrodnia Lubińska, ponieważ milicja otworzyła ogień do pokojowej manifestacji.

Od początku sierpnia o planowanej manifestacji informowały ulotki, kolportowane w całym województwie. Manifestanci mieli żądać zniesienia stanu wojennego, uwolnienia więzionych i internowanych, reaktywowania działalności zawieszonych organizacji zawodowych i społecznych, w tym NSZZ „Solidarność”. Podkreślano pokojowy charakter manifestacji. Zachęcano, aby uczestnicy przynieśli ze sobą kwiaty w celu ułożenia kwietnego krzyża.

W Lubinie „ładu i porządku” miało bronić 218 funkcjonariuszy (71 milicjantów mundurowych, 20 w cywilu, 6 z Służby Ruchu Drogowego, 34 z ORMO oraz 33

funkcjonariuszy ROMO). Milicjanci otrzymali broń palną, głównie pistolety maszynowe Rak oraz dwa kbk-AK. Każdemu wydano po 90 sztuk amunicji. Na działania „łącznie z użyciem broni” w tłumieniu manifestacji 31 sierpnia wydał pozwolenie płk Bogdan Garus, zastępca komendanta wojewódzkiego MO w Legnicy.

Po godzinie 14.00, kiedy w kopalniach pracę zakończyli górnicy pierwszej zmiany, w centrum Lubina zaczęły się pojawiać grupy mieszkańców. O 15.00 pracę zakończyli pracownicy innych zakładów pracy i na pl. Wolności naprzeciwko Ratusza zgromadziło się ok. 2000 osób.

Po ułożeniu krzyża z kwiatów, przemówieniu Stanisława Śniega, współorganizatora demonstracji, odśpiewaniu hymnu, „Roty” i „Boże coś Polskę” organizatorzy stwierdzili, iż cel manifestacji został osiągnięty, zakończyli ją i wezwali ludzi do rozejścia się do domów.

Wtedy nastąpił atak milicji z użyciem petard, gazów łzawiących i ostrej amunicji. Przy ul. Kopernika od śmiertelnych postrzałów zginęli: Andrzej Trajkowski (32 lata; osierocił czworo dzieci), Mieczysław Poźniak (25 lat; kawaler), a 5 września w szpitalu zmarł Michał Adamowicz (28 lat; osierocił dwoje dzieci), trafiony pociskiem w głowę. Kolejnych jedenaście osób zostało rannych w wyniku postrzałów i trafień granatami z gazem łzawiącym.

Po demonstracji władze natychmiast przystąpiły do zacierania śladów. Funkcjonariuszom wydano polecenie, aby nie przyznawali się do używania broni z amunicją bojową, a miasto „wysprzątało” z łusek i pocisków.

Od 2 września 1982 r. przystąpiono do usuwania z budynków śladów po kulach (tynkowano dziury), wymieniano przestrzelone bądź wybite szyby w oknach i witrynach i znaki drogowe. Na polecenie ministra spraw wewnętrznych, gen. Czesława Kiszczaka, prokuratura zwróciła przejęte sztuki broni, z której strzelano. Badanie kilku sztuk broni wykonano dopiero w grudniu 1982 r., a następnie, w celu usunięcia dowodów, sprzedano wszystkie karabiny do Algierii.

Na podstawie:

- J. Dardzińska, *Zbrodnia lubińska 1982 r. w dokumentach Oddziałowego Archiwum IPN we Wrocławiu*, Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej, Tom 12 (2019)
- [Łukasz Sołtysik: Polowanie na ludzi. Zbrodnia lubińska 31 sierpnia 1982 roku](#)